

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ

КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Соціологія комунікацій

Освітній рівень II (магістерського) рівня вищої освіти / III (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки /
C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 053 Психологія / С4 Психологія
(код й найменування спеціальності)

Освітня програма Клінічна психологія / Психологія забезпечення ментального здоров'я /
Психологія

Розробник: Геннадій ЧЕРНИХ, к.соц.наук, доцент, доцент кафедри
соціальної психології

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедр

клінічної психології та соціальної психології

протокол № 10 від 23 червня 2025 року

Завідувач кафедри
клінічної психології

(підпис)

Ірина ЛИСЕНКО
(ім'я та прізвище)

Завідувач кафедри
соціальної психології

(підпис)

Дар'я ТРОФІМОВА
(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні Ради якості вищої освіти

протокол № 5 від 30 червня 2025 року

Голова РЯВО

(підпис)

Наталія ЗАВ'ЯЗКІНА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Робоча програма освітнього компонента «Соціологія комунікацій» розроблена на основі Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми освітнього компонента, затвердженої Вченою Радою Київського інституту сучасної психології та психотерапії від 22 лютого 2024 року, протокол №7.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Статус освітнього компонента – вибірковий.

Обсяг освітнього компонента – 3,0 ЄКТС (90 годин).

Семестровий контроль – залік.

Метою освітнього компонента є:

Освітній компонент спрямований на знайомство здобувачів з актуальними питаннями соціології комунікації та вивченню основних понять, проблем та теорій, пов'язаних зі системою комунікації в суспільстві. Дисципліна передбачає вивчення соціологічних підходів аналізу комунікації, які будуть корисними для аналізу впливу медіа та соціуму на особистість, та для роботи з комунікацією у психологічній терапії. Метою є ознайомлення студентів з основними теоретико-методологічними засадами соціології комунікацій в професійній діяльності.

Завданнями освітнього компонента є:

- Засвоєння теоретичних основ соціології комунікацій, ключових понять, категорій та закономірностей комунікативних процесів у сучасному суспільстві, опанування провідних соціологічних теорій і моделей комунікації.
- Формування критичного розуміння ролі комунікації у конструюванні соціальної взаємодії, соціальних ідентичностей, у різних соціокультурних контекстах, соціальних групах та суспільстві.
- Набуття вмінь аналізувати структуру, зміст та функції міжособистісної, групової, масової та цифрової комунікації, а також соціальні наслідки впливу медіа та соціуму на особистість.
- Опанування навичок застосування соціологічних методів дослідження комунікаційних процесів для вивчення комунікативних практик у різних соціальних середовищах.
- Формування етичної позиції, відповідального ставлення до професійної діяльності у сфері аналізу, організації та регулювання комунікацій, з урахуванням принципів академічної доброчесності та соціальної відповідальності.

Результати навчання здобувачів за освітнім компонентом

- Застосовувати поглиблені знання із загальної та клінічної психології, зокрема теоретичні основи з соціології комунікацій, для вирішення складних професійних завдань.
- Вміти організувати та проводити соціологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
- Дотримуватися норм професійної етики, діяти соціально відповідально та свідомо при роботі з вразливими групами та в мультикультурному середовищі.
- Ефективно взаємодіяти з колегами, працювати в мультидисциплінарних командах та використовувати супервізію для забезпечення якості послуг та професійного зростання.

2. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Структура освітнього компонента

№ теми	Назва розділів і тем	Кількість годин					
		Всього	Аудит.	у тому числі			С.р.
				Лекції	Прак.	Інд.	
1	Вступ до соціології комунікацій. Поняття «комунікація», «соціальні комунікації», «масові комунікації».	10	2	2	0	0	8
2	Класичні теорії соціальних комунікацій. Комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання.	10	2	2	0	0	8
3	Сучасні підходи дослідження соціальних комунікацій. Поняття «цифрова комунікація», «Інтернет-комунікації».	10	2	2	0	0	8
4	Особливості функціонування мас-медіа. Масова комунікація в сучасному суспільстві.	10	3	2	0	1	7
5	Міжособистісна комунікація та міжособистісні відносини.	10	4	2	2	0	6
6	Групова комунікація, особливості ділової та міжпоколінної комунікацій.	10	3	2	0	1	7

7	Вплив мас-медіа на розвиток комунікаційних навичок особистості.	10	2	2	0	0	8
8	Дослідження ефектів масової комунікації в сучасному суспільстві.	10	4	4	0	0	6
9	Методологія соціологічного аналізу комунікацій в психологічній практиці.	10	4	2	2	0	6
	Всього годин	90	26	20	4	2	64

Зміст освітнього компонента

Тема 1. Вступ до соціології комунікацій. Поняття «комунікація», «соціальні комунікації», «масові комунікації».

- визначення, об'єкт, предмет та завдання соціології комунікації;
- визначення понять: «комунікація» чи «комунікації»;
- основні компоненти комунікації: схема Гарольда Ласуела;
- одиниці аналізу, види і сфери комунікації;
- визначення феномену масової комунікації; «масова комунікація», «засоби масової комунікації», «засоби масової інформації», «мас-медіа», «медіа»: подібності та відмінності понять;
- метафори ролі медій в суспільстві.

Література [1; 2; 4]

Тема 2. Класичні теорії соціальних комунікацій. Комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання:

- витоки та основні погляди на соціальну комунікацію;
- теорія стереотипів В. Ліппмана;
- теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера;
- теорія користі та задоволення;
- теорія навчання і теорія пізнання;
- структурно-функціональний підхід;
- комунікація як об'єкт і предмет наукового пізнання.

Література [1; 2; 3; 8; 9; 10; 17]

Тема 3. Сучасні підходи дослідження соціальних комунікацій. Поняття «цифрова комунікація», «Інтернет-комунікації»:

- теорія спіралі мовчання Е. Ноель-Нойманн;
- теоретичні погляди Г. М. МакЛюена;
- інформаційна теорія соціальної комунікації;
- неомарксистський напрямок у вивченні масової комунікації; теорії представників Франкфуртської школи;
- теорії «гіподермічної голки» («магічної кулі») та «порядку денного»;

- теорія комунікативної дії Ю. Габермаса;
- соціокомунікативна модель П. Бурдьє;
- модель комунікації В. Юрі;
- поняття «цифрова комунікація» та «Інтернет-комунікації».

Література [1; 2; 4; 13; 14; 15; 16; 17]

Тема 4. Особливості функціонування мас-медіа. Масова комунікація в сучасному суспільстві:

- нормативні аспекти і принципи функціонування мас-медіа; Закон України «Про медіа»;
- європейські та світові тенденції регулювання діяльності мас-медіа;
- порушення стандартів і маніпулювання в масовій комунікації (мова ворожнечі, джинса, цензура, темники);
- моніторинг медіа в Україні та світі;
- моделі функціонування медіа (авторитарна, комуністична, соціальної відповідальності, лібертаріанська);
- регулювання використання ІІІ в медіа;
- інформаційна війна як комунікативна технологія впливу на масову свідомість.

Література [1; 2; 5; 6; 7]

Тема 5. Міжособистісна комунікація та міжособистісні відносини:

- поняття «міжособистісна комунікація».
- особливості соціологічного аналізу міжособистісної комунікації.
- структура міжособистісної взаємодії та комунікації.
- теорія керування враженнями Ірвінга Гофмана.
- стилі спілкування (ритуальний, маніпулятивний, гуманістичний).
- ефективна міжособистісна комунікація та комунікативна компетентність.
- методи міжособистісної комунікації.

Література [1; 2; 4; 5; 20]

Тема 6. Групова комунікація, особливості ділової та міжпоколінної комунікацій.

- поняття «групова комунікація» та «групова динаміка»;
- теорії групової комунікації;
- типи групової комунікації;
- ділова (організаційна) комунікація;
- міжпоколінна комунікація.

Література [1; 2; 4; 6; 11; 13]

Тема 7. Вплив мас-медіа на особистість та громадську думку:

- поняття «нові медіа»;
- вплив мас-медіа на особистість;
- типи маніпуляцій в медіа;
- чутки та плітки;
- поняття «правда» та «постправда»;

- поняття «фейк» та «дезінформація»;
- Інтернет-мем як інструмент впливу на громадську думку.

Література [1; 2; 3; 6; 9; 18; 19]

Тема 8. Дослідження ефектів масової комунікації в сучасному суспільстві:

- типологія ефектів масової комунікації;
- ефект групування;
- ефект довіри;
- ефект ореолу;
- ефект самодостатності у прийнятті рішень;
- ефект праймінгу;
- ефект десенсибілізації;
- ефект культивуації;
- ефект бумеранга.

Література [1; 2; 4; 5; 11; 15]

Тема 9. Методологія соціологічного аналізу комунікацій в психологічній практиці:

- взаємозв'язок соціології та психології у вивченні комунікації;
- методи соціологічного аналізу в психологічній практиці
- аналіз соціальних ролей та норм;
- аналіз соціальних статусів та владних відносин;
- аналіз групової динаміки;
- соціометрія (Якоб Морено);
- аналіз соціальних мереж (SNA);
- контент аналіз;
- інтерв'ю;
- анкетне опитування;
- кейс-стаді.

Література [1; 2; 4; 11; 19; 20]

Теми практичних (семінарських) занять освітнього компонента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Міжособистісна комунікація та міжособистісні відносини.	1
2.	Методологія соціологічного аналізу комунікацій в психологічній практиці.	2
	Залік	1
Разом		4

Завдання практичних занять:

1. Проаналізуйте вплив установок, очікувань і попереднього досвіду на сприйняття партнера по взаємодії. Як механізми проєкції, атрибуції та стереотипізації формують образ «іншого» у міжособистісних відносинах? Обґрунтуйте, яким чином усвідомлення цих механізмів може підвищити якість комунікації в психологічній практиці.

2. Проаналізуйте методи збору соціологічних даних (спостереження, інтерв'ю, опитування) у контексті психологічної роботи. Які можливості та обмеження має кожен із методів для аналізу комунікативних патернів клієнта? Обґрунтуйте, як коректне використання цих методів підвищує валідність психологічного висновку.

Література [1;3; 4; 5; 6]

Самостійна робота освітнього компонента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Еволюція поняття «комунікація» в соціальних і гуманітарних науках. Співвідношення понять «комунікація», «спілкування», «інформаційний обмін».	8
2.	Лінійні моделі комунікації. Обмеження класичних теорій у поясненні сучасних комунікаційних процесів.	8
3.	Соціальні мережі як середовище формування ідентичності. Віртуальна взаємодія та проблема автентичності комунікації.	8
4.	Основні функції та завдання мас-медіа в сучасному суспільстві.	7
5.	Психологічні та соціальні аспекти міжособистісної комунікації. Роль емпатії та рефлексії у побудові міжособистісних відносин.	6
6.	Конфлікти міжпоколінної комунікації та шляхи їх подолання.	7
7	Роль мас-медіа в соціалізації особистості. Позитивні та негативні наслідки медіавпливу на мовлення і мислення.	8
8	Соціально-психологічні наслідки медіаспоживання.	6
9	Якісні та кількісні методи аналізу комунікативних процесів.	6
Разом		64

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Розкрийте еволюцію поняття «комунікація» в межах соціології, психології, філософії та лінгвістики. Порівняйте зміст понять «комунікація», «спілкування» та «інформаційний обмін». Обґрунтуйте, чому зведення комунікації лише до передачі інформації є методологічно обмеженим. Поміркуйте, яку роль відіграє смислотворення у сучасному розумінні комунікації.*
- 2. Проаналізуйте лінійні моделі комунікації (модель Г. Лассуелла, модель Шеннона–Вівера). Визначте їх основні складові та припущення. Поміркуйте, чому ці моделі виявляються недостатніми для пояснення інтерактивних, мережових і цифрових форм комунікації. Обґрунтуйте необхідність переходу до нелінійних і контекстуальних моделей.*
- 3. Проаналізуйте роль соціальних мереж у формуванні особистісної та соціальної ідентичності. Розкрийте механізми самопрезентації, соціального порівняння та символічного конструювання «Я» в цифровому просторі. Поміркуйте над проблемою автентичності онлайн-комунікації та її психологічними наслідками для особистості.*
- 4. Розкрийте основні функції мас-медіа (інформаційну, освітню, розважальну, соціалізуючу, регулятивну). Проаналізуйте, як змінюється реалізація цих функцій в умовах цифровізації та комерціалізації медіапростору. Поміркуйте, у чому полягає соціальна відповідальність мас-медіа в сучасному суспільстві.*
- 5. Проаналізуйте взаємозв'язок психологічних (емоції, установки, мотивація) та соціальних (ролі, норми, статуси) чинників міжособистісної комунікації. Розкрийте роль емпатії та рефлексії у побудові довірливих відносин. Обґрунтуйте, чому дефіцит емпатійного слухання часто призводить до комунікативних порушень і конфліктів.*
- 6. Проаналізуйте основні причини конфліктів міжпоколінної комунікації. Зверніть увагу на відмінності цінностей, комунікативних стилів і медіаспоживання різних поколінь. Запропонуйте можливі стратегії подолання міжпоколінних бар'єрів у сімейному, освітньому та професійному середовищі.*
- 7. Розкрийте роль мас-медіа як агента соціалізації особистості. Проаналізуйте позитивні та негативні наслідки медіавпливу на мовлення, мислення та систему цінностей. Поміркуйте, яким чином медіаконтент може сприяти як розвитку критичного мислення, так і формуванню стереотипів.*

8. *Розкрийте вплив масової комунікації на емоційний стан, самооцінку, міжособистісні відносини та відчуття соціальної реальності. Обґрунтуйте значення медіаграмотності для збереження психологічного благополуччя.*
9. *Порівняйте якісні та кількісні методи аналізу комунікативних процесів (опитування, інтерв'ю, спостереження, контент-аналіз, дискурс-аналіз). Визначте їх можливості та обмеження у дослідженні соціальних комунікацій. Поміркуйте, чому поєднання методів є доцільним у соціологічному та психологічному аналізі комунікації.*

Література [1; 3; 4; 6; 7; 8; 9; 11; 23; 25; 26]

Індивідуальні завдання

1. *Проаналізуйте комунікацію як інструмент соціального впливу та влади. Розкрийте основні механізми маніпуляції в міжособистісній та масовій комунікації (фреймінг, емоційна апеляція, навішування ярликів, апеляція до авторитету). Поміркуйте, як розвиток критичного мислення та медіаграмотності може зменшити вразливість особистості до маніпулятивних комунікаційних практик.*
2. *Проаналізуйте комунікативну компетентність як професійну якість психолога. Визначте її структурні компоненти (вербальні та невербальні навички, емпатія, рефлексія, культурна чутливість). Поміркуйте, яким чином соціокультурний контекст клієнта впливає на побудову психологічного контакту. Обґрунтуйте значення усвідомленої комунікації для ефективності психологічної допомоги.*

3. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

- Zoom Meetings / Zoom Webinars: використовується як основна платформа для проведення лекційних, семінарських (практичних) занять в режимі онлайн.
- Інструменти Zoom: активне використання функціоналу, необхідного для групової роботи та навчання: сесійні зали (Breakout Rooms): для роботи в малих групах; функція запису (Recording); чат та опитування (Polls): для збору зворотного зв'язку та забезпечення інтерактивності.
- Пакет офісних програм (Google Workspace / Microsoft Office): для створення презентацій, обробки даних, оформлення самостійних та індивідуальних робіт.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання, побудований на дієвому підході до навчання. А саме:

- 1) методи, які забезпечують опанування навчального предмета (вербальні, візуальні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові, індуктивні, дедуктивні);
- 2) методи, які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані ділові ігри, творчі завдання, пошук і дослідження, експерименти тощо);
- 3) методи контролю і самоконтролю (опитування, залік, індивідуальні завдання, питання для самоконтролю).

Організаційними формами наведених вище методів навчання є лекції, практичні заняття, індивідуальне завдання, залік.

Особливо зміцнюється творчо-пошукова самостійність здобувачів, застосовується проблемне та інтерактивне навчання з використанням комп'ютерних систем. Під час такого освітнього процесу здобувач може комунікувати з викладачем онлайн, вирішувати творчі, проблемні завдання, моделювати ситуації, застосовуючи аналітичне і критичне мислення, знання, пошукові здібності.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компонента визначені є:

Методи поточного контролю. Поточне оцінювання проводиться з метою оцінювання результатів навчання протягом семестру і включає систематичний моніторинг навчальних досягнень здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних) занять у формі виконання практичних завдань, розв'язання кейсів, активної участі в обговореннях, в обсязі навчального матеріалу, визначеному для кожного заняття:

- виконання практичних задач (оцінюється під час практичних занять);
- виконання індивідуальних завдань (оцінюється під час поточного контролю теми);
- самостійна робота (оцінюється під час поточного контролю теми);
- виконання умов академічної дисципліни (оцінюється під час лекцій, практичних занять та під час поточного контролю теми).

Методи підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання наприкінці опанування освітнього

компонента, відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою освітнього компонента.

Критерії оцінювання результатів навчання

Практичні задачі. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 5 балів:

- **5 балів:** надано вичерпну, термінологічно точну та аргументовану відповідь; продемонстровано здатність до аналізу ситуації та вміння застосовувати теорію для розв'язання конкретної задачі;
- **3 бали:** завдання виконано відповідно до вимог, але відповідь містить незначні логічні похибки або недостатньо глибоку аргументацію;
- **0 балів:** відповідь відсутня, є помилковою або не відповідає змісту поставленого завдання.

Індивідуальні завдання оцінюються за такими критеріями:

- **5 балів:** завдання виконано в повному обсязі з високим рівнем самостійності; продемонстровано критичний підхід до опрацювання джерел, логічність викладу та вміння формулювати обґрунтовані авторські висновки;
- **3 бали:** завдання виконано відповідно до вимог, проте робота має здебільшого репродуктивний характер (переказ матеріалу), містить незначні логічні похибки або недостатньо глибоку аргументацію;
- **0 балів:** завдання не виконане, не відповідає вимогам академічної доброчесності або темі.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів передбачає: систематичне опрацювання навчальної та наукової літератури, а також лекційного матеріалу відповідно до логічної структури курсу. Особлива увага приділяється здатності студента аналізувати та систематизувати вивчене, готуватися до практичних занять та підсумкового контролю (заліку) у чіткій послідовності опанування розділів дисципліни.

Критерії підсумкового оцінювання самостійної роботи:

- **10 балів:** здобувач системно опанував теоретичний матеріал, продемонстрував глибоке знання змісту дисципліни та рекомендованої літератури; під час занять вільно оперує набутими знаннями, виявляє самостійність суджень, здатність до аналізу складних проблем та високий рівень сформованості практичних навичок;
- **8 балів:** здобувач на належному рівні засвоїв навчальний матеріал та орієнтується в основних наукових джерелах; аргументовано викладає власні міркування та володіє практичними навичками, проте припускається незначних неточностей у логіці викладу або аналізі практичних кейсів
- **4 бали:** здобувач загалом опанував базові теоретичні знання та знайомий з основною літературою, проте виявляє невпевненість у застосуванні практичних навичок; спостерігається плутанина в термінах, неточність в оцінці фактів та слабкий зв'язок теорії з майбутньою професійною діяльністю;

- **0 балів:** здобувач не опанував обов'язковий мінімум навчального матеріалу, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не виявляються.

Виконання умов академічної дисципліни: відвідування лекцій та активна участь у практичних заняттях.

Критерії оцінювання виконання умов академічної дисципліни:

- **20 балів:** здобувач відвідав 90–100% занять; виявляє високу залученість у навчальний процес, регулярно ініціює професійні дискусії, ставить доречні питання, пропонує власні обґрунтовані ідеї та якісно виконує всі завдання на практичних заняттях;

- **15 балів:** здобувач відвідав 75–89% занять; переважно активний під час роботи в аудиторії, бере участь в обговореннях, проте не завжди виявляє власну ініціативу або творчий підхід до виконання завдань;

- **10 балів:** здобувач відвідав 60–74% занять; демонструє низький рівень активності, переважно займає позицію пасивного слухача, фрагментарно долучається до обговорення тем;

- **0 балів:** здобувач відвідав менше ніж 60% занять; залученість у навчальний процес відсутня, активність на заняттях не виявлена.

Критерії підсумкового контролю (залік): підсумковий контроль знань проводиться в усній формі. Білет містить два теоретичні питання, кожне з яких оцінюється за 25-бальною шкалою. Максимальна сума балів за результатами заліку становить 50 балів.

Загальний принцип оцінювання: оцінці підлягає не лише рівень відтворення засвоєного матеріалу, а й здатність здобувача аналізувати, структурувати та порівнювати теоретичні концепції, демонструючи розуміння їх практичного застосування в роботі клінічного психолога.

Критерії оцінювання відповіді на питання:

- **21–25 балів:** Відповідь є вичерпною, глибокою та повністю розкриває суть питання. Здобувач впевнено володіє матеріалом, вільно оперує деталями та розкриває взаємозв'язки між темами, демонструє бездоганне використання професійної термінології. Виклад теоретичних моделей коректний, з елементами критичного аналізу та порівняння різних підходів (шкіл, парадигм). Наведено доречні приклади, що чітко ілюструють зв'язок теорії з практичною діяльністю. Відповідь має логічну структуру та цілісність.

- **16–20 балів:** Відповідь є правильною та розкриває питання по суті, проте їй може бракувати деталізації в окремих аспектах. Термінологія використовується загалом коректно, з можливими незначними неточностями. Присутні спроби аналізу та порівняння, проте виклад має переважно репродуктивний (описовий) характер. Зв'язок теорії з практикою вказано, але приклади є загальними. Відповідь є послідовною, з незначними порушеннями в логіці викладу.

- **10–15 балів:** Відповідь є базовою та фрагментарною. Розкрито лише основні, загальні аспекти питання без заглиблення в деталі. Присутні суттєві неточності у використанні термінології або викладі концепцій. Здобувач демонструє лише часткове розуміння матеріалу; аналіз та порівняння відсутні. Зв'язок із

практикою простежується слабо. Структура відповіді хаотична або логічно не завершена.

- 0–9 балів («незадовільно»): Відповідь не розкриває суті питання або є вкрай розрізненою. Демонструється нерозуміння базових понять, присутні грубі фактичні помилки. Будь-які спроби аналізу чи практичного контексту відсутні. Здобувач не зміг надати відповіді або оперує тезами, що не стосуються теми питання.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	5	10
Індивідуальне завдання	5	10
Підсумкова оцінка самостійної роботи	10	10
Виконання умов академічної дисципліни	20	20
Залік	50	50
Всього		100

Розподіл балів освітнього компонента з формою контролю іспит/залік

Поточне оцінювання (бали)	Залік (бали)	Сума балів
50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна шкала оцінювання.

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	Добре (в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	

64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	Задовільно (задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	Незадовільно (із можливістю повторного складання)	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	

6. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття «комунікація» в соціології та гуманітарних науках.
2. Співвідношення понять «комунікація», «спілкування» та «інформаційний обмін».
3. Соціальні комунікації як механізм взаємодії та інтеграції суспільства.
4. Комунікація як об'єкт і предмет соціологічного дослідження.
5. Основні ідеї класичних соціологічних теорій комунікації.
6. Лінійні моделі комунікації: сутність та структурні елементи.
7. Сучасні теоретичні підходи до аналізу соціальних комунікацій.
8. Поняття «цифрова комунікація» та її ключові характеристики.
9. Інтернет-комунікації як нова форма соціальної взаємодії.
10. Мас-медіа як соціальний інститут: функції та роль у суспільстві.
11. Основні функції масової комунікації в сучасному суспільстві.
12. Взаємодія мас-медіа, влади та громадської думки.
13. Міжособистісна комунікація: сутність, структура та функції.
14. Вербальні та невербальні засоби міжособистісної комунікації.
15. Роль емпатії, рефлексії та довіри у міжособистісних відносинах.
16. Групова комунікація: особливості, ролі та норми.
17. Специфіка ділової комунікації в професійному середовищі.
18. Міжпоколінна комунікація: причини труднощів і конфліктів.
19. Вплив мас-медіа на формування комунікативних установок особистості.
20. Роль мас-медіа у розвитку мовлення, мислення та стилю спілкування.
21. Основні теорії та підходи до вивчення ефектів масової комунікації.
22. Соціально-психологічні наслідки масового медіаспоживання.
23. Маніпулятивні технології в масовій комунікації та їх вплив на аудиторію.
24. Якісні та кількісні методи соціологічного аналізу комунікацій.
25. Застосування соціологічного аналізу комунікацій у психологічній практиці.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Підручники:

1. Квіт С. Масові комунікації: підручник. — Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2018. — 206 с.;
2. Лукашевич М.П. Соціологія масової комунікації : підручник / М.П. Лукашевич, Ф.Ф. Шандор. — К. : Знання, 2015. — 367с.;
3. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / пер. з англ. — Київ: Ніка-Центр, 2015. — 388 с.;
4. Сучасні соціальні комунікації : підручник / [В. С. Бакіров, Т. М. Байдак, В. І. Болотова та ін.] ; за ред. В. С. Бакірова. — Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. — 322 с.
5. Холод О. М. Комунікаційні технології : підручник. — К. : КиМУ, 2011. — 313 с.
6. Van Ry, V. (2025) *Sociological Communication*. (2nd ed.), Boise State University.

Навчальні посібники:

7. Гудзь О.Є., Маковецька І. М. «Комунікаційний менеджмент». — Львів, 2021. — 224 с.;
8. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. — К.: Центр Вільної Преси, 2010. — 258 с.;
9. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. — Львів, 2010. — 583 с.;
10. Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Видавництво «Білий Тигр», 2018. 370 с.;
11. Яремчук С. С. Соціологія масової комунікації : навч. посібник / С. С. Яремчук. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. — 248 с.;
12. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посіб. / О.В. Яшенкова. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — 312 с.;
13. Alberts, Jess k., Martin, Judith N., Nakayama, Thomas K. (2010) *Human Communication in Society* (2nd ed). Boston: Allyn & Bacon.
14. Griffin, E. (2012). *A First Look at Communication Theory* (8th ed.). McGraw-Hill.
15. Jones, Richard G., Jr. (2013) *Communication in the Real World: An Introduction to Communication Studies* (7th ed.), FlatWorld.

Методичні роботи:

16. Городенко Л. Українські теоретики масової комунікації: огляд основних праць/Л. Городенко, Є. Цимбаленко/ *Current issues of mass communication*. — 2023. — Iss. 34. — С. 18-41.
17. Гузенко, С. В. *Теорія та історія соціальних комунікацій : навч.-метод. рек. та вказівки до самостійної роботи* / С. В. Гузенко, Я. Л. Гаврилова. — Миколаїв: НУК, 2024. — 55 с.

- 18.Єнін М. *Мережева комунікація: ризики та перспективи. (на основі соціологічних опитувань громадської думки в країнах Євросоюзу)*/М. Єнін, Г. Коржов/ *Вісник НГУУ «КПІ»*. — 2021. — № 1(49) — С. 22-29.;
- 19.Костенко Н. В. *Досвід контент-аналізу: моделі та практики* : монографія. — К.: Центр вільної преси, 2003. — 200 с.;
- 20.Максимович О. В. *Соціологічні та психологічні моделі комунікації: можливості та обмеження застосування в дослідженнях міжкультурної взаємодії в умовах прикордоння*// *Український соціум*. — 2020. — № 1. — С. 62-82.;

Інформаційні ресурси:

- 21.Академія української преси (Моніторинг). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/>
- 22.Детектор медіа. Моніторинг. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://detector.media/category/monitoring/>
- 23.Інститут масової інформації. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://imi.org.ua/monitorings>
- 24.Центр контент-аналізу (Відкриті звіти). [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ukrcontent.com/>
- 25.Проект Тексти.org.ua. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://texty.org.ua/>